Ч. 291. Неділя 31 грудня 1900 (13 січня 1901). Рік X.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік К.	4·80
на пів року „	2·40
на чверть року „	1·20
місячно . . „	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік К.	10·80
на пів року „	5·40
на чверть року .	2·70
місячно . . .	—·90

Поодиноке число 6 с.

Запросини до передплати.

Кінчимо щасливо десятий рік нашого видавництва, час, в котрім дехто любить сьвяткувати ювилей своїх трудів. Нам байдуже про ювилей, а головною річию лиш то, щоби робота наша приносила хосен нашій читаючій публицї. Ми маємо то внутрішне переконанє, що сповняємо по совісти і змозї нашу задачу, а скоро наші читателї можуть нам то признати, то се буде для нас найбільшою заохотою до дальших трудів. Виразом того признаня нехай буде — передплата.

Може хтось засьміє ся з того, що ми домагаємо ся по десяти лїтах признаня в — передплатї, а неоден чоловік готов собі подумати: Отто грошелюб! — Ну правда грошелюб, але покажіть хто ним нинї не є але не в тім дїло. Нам з передплати ніякого особистого хісна. Передплата лежить більше в інтересї самих читателїв. За малі гроші мати через цїлий рік що читати, мати нагоду довідувати ся всего, що дїє ся в сьвітї, учити ся всїляких відомостий, знаходити приятну і хосенну розривку то чей дуже добра нагода і ніхто, хто бажає для себе і своєї родини добра не повинен би пропустити сеї нагоди до просьвіти і науки. Та дрібничка яку видасте на передплату „Народ. Часописи“ оплатить ся Вам сторицею.

В дотеперішній нашій проґрамі не змінить ся нїчого. Будемо як доси так і на будуче старати ся всїма силами ширити сьвітло правди і науки.

„Народна Часопись“ буде і в новім роцї виходити під тими самими услівями, що доси, а іменно:

Передплата у Львові в аґентиї дневників Стан. Соколовского, пасаж Гавсмана, число 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік	4 Кор.	80 с.	
на пів року	2 „	40 „	
на чверть р.	1 „	20 „	
місячно	— „	40 „	

Поодиноке число 2 сотики.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік	10 Кор.	80 с.
на пів року	5 „	40 „
на чверть р.	2 „	70 „
місячно	- „	90 „

Поодиноке число 6 сотиків.

Вісти політичні.

(До ситуациї — Ватикан а французке правительство. — Вісти з Хіни — Бури в Капляндї.)

Поражка Молодочехів в куриї сїльских громад зробила в Чехії і на Мораві велике вражінє. Староческа праса підносить, що та поражка тим більша, що Молодочехи побиті на своїм власнім ґрунтї. — До Politik пишуть з Відня: В справі евентуального вступленя до клюбу Молодочехів тих ческих послів, котрі до него належали, то правда, що чеські радикали і народовцї-католики заявили, що вступлять до молодо-ческого клюбу, однако той клюб мав би називати ся не молодоческий, а просто ческий клюб. — Виравдї з 425 послів, з яких складає ся парлямент, вибрано доси лише 273, то однако вже й тепер можна набрати деякого понятя, як буде виглядати будучий парлямент. І так серед Нїмцїв перемагає напрям радикально национальний, обявляючий ся в рядї виборчих побід сторонників Шенерера, хоч голошене Вольфом величезне скріплене єго сторонництва показало ся надто пересадне. Партия католицка задержала що-до численности свою силу, хоч потерпіла тяжку страту в наслїдок упадку бар. Дїпавлього. Антисеміти вийшли з борби ослаблені і то як у Відни самім так і в Долїшній Австриї і прочих коронних краях. Нїмецкі лїберали не виявили при теперішних виборах також ніякої сили, то вже пережите, засїдїле сторонництво. — Між Славянами найсильнїйші будуть Поляки, котрих Коло буде найчисленнїйшим клюбом в парляментї. Словінцї прийдуть в давній силї, але вже

СТО ЛІТ.

(Новорічні розваги.)

З ударом 12 години о півночи, в день 31 грудня 1900 р. кінчить ся сотий рік девятнайцятого столїтя, а в тій хвили, коли зачинає ся перша секунда першої години по півночи, зачинає ся і новий, перший рік дальшої сотки, рік 1901, або двайцяте столїтє.

Так отже лишає ся по за нами одна сотка лїт.

Сто лїт! То легко сказати і може ся здавати, що то не богато, що то такий короткий час як і слово, що єго означає; от сотка, як і кожда инша. А всеж-таки не без хісна буде подумати глубше о тім, що то така сотка лїт.

Сто лїт в сьвітї, то ще менше, як капля води у мори. Самій однїй нашій земли, після обчислень, опертих на наукових розслїдах, буде певно яких 60 до 70 міліонів лїт, а кілько їй призначено ще бути, то диш один Господь Бог знає, бо хоч би й людий на ній не стало, то земля все ще не щезне без слїду з простора сьвітового. Щож значить сто лїт супротив того часу? Але сто лїт в житю чоловіка, то такий довгий час, що мало хто єго доживає. Бувають, правда, люди, що жиють і довше, але таких дуже мало. Приповідають, що в Данії жив якийсь чоловік 146 лїт, і ще в 111 роцї оженив ся з 60-лїтною жінкою. Анґлієць Тома Карн жив навіть 207 лїт; в метриках при церкві сьв. Леонарда в Льондонї бодай записано, що він родив ся в 1588 а помер в 1795 р. Але такий вік, то хиба вже велика рідкість, та й хто знає, чи то не яка помилка в метрицї. Довше жиють деякі зьвірята, а ще довше деякі дерева. Слонь може жити звиш 200 лїт, а коропи і щупаки по 200 і 300 лїт. Коло села Бешарі, в сьвятім гаю Соломона на Ливанонї, ростуть кедри, що виділи ще Ісуса Христа, а котрим буде 2 до 3 тисячі лїт. Дуб може жити 1000 до 1500 лїт. В Кадінен, у всхідних Прусах, росте дуб, котрому вже звиш 700 лїт, мимо того, що він дуплавий: в єго середині зроблена хатчина з дверми і одним вікном, в котрій може помістити ся 10 людий.

Сто лїт, то 1200 місяцїв, або 5200 тижднів, або 36.500 днів, або 876.000 годин, або 52,560.000 мінут, або наконець 3 міліярди 153 міліонів 600 тисячів (3.153,600.000) секунд. Аж се число показує вже добре, що значить сто лїт. Порівнаймож ті числа з числом людий на сьвітї і з житєм чоловіка. Обчислено, що на цїлій земли родить ся на мінуту пересічно 70 людий, а умирає в тім самім часї 67; отже в однім столїтю родить ся 3.679,200.000, а умирає 3.521,520.000 людий. Після того від часу рождества Христового аж по конець 19. столїтя уродило ся пересічно звиш 70 білїонів (70,,804.800,000.000), а умерло звиш 66 білїонів (66,,908.880,000.000) людий. — У здорового дорослого чоловіка бє живчик, отже і серце пересічно 71 разів, кругло скажім 70 (у 10 лїтної дитини 90, у 12- до 14-лїтної 78 разів) на мінуту, отже на годину 4200 разів, на день 100.800, на тиждень 705.600, на місяць (по 30 днів) 3,024.000, на рік (365 днів) 36,792.000 разів. У чоловіка, що жив сто лїт, вдарило серце 3.679,200.000 разів. Що за величезна робота, що за сила як би єї зібрати разом! Від такої роботи ослабла би і зіпсовалась би хоч би й яка машина.

А кілько то дороги зробив би чоловік за сто лїт! Здоровий і жвавий чоловік може робити на мінуту 65 метрів, на годину 3900 м., на добу 93.600 м., на рік 34,164.000 м. або 34.164 кільометрів, а на сто лїт 3,416.400 км., значить ся, зробив би майже девять разів так далеку дорогу як від землї до місяця.

Оттаких порівнань можна би зробити ще й більше; ми обмежаємо ся на сих; але з початком нового столїтя звертаємо увагу на то, як далеко міг би зайти наш нарід, як високо міг би за нових сто лїт станути в своїм розвою, як би наша суспільність безупинно і всесторонно працювала над собою і для себе. Тогди могли би ми з гордостию споглядати на минувше столїтє і веселїйше та сьмілїйше дивити ся в будучність, як дивимо ся з початком нового столїтя.

розбиті на два сторонництва: радикалів і клерикалів. Італійнці, Румуни і Русини полишили ся в давній силі. Социялісти вернуть до парляменту значно ослаблені.

Францускe правительство носить ся з гадкою сконфіскувати всї маєтки монаших чинів в цілій Франциї, котрі представляють вартість звиж одного міліярда франків. Таке предложенє має поставити вже в найблизшім часї правительство в палатї послів. Супротив того занові́ли католицкі часописи, що Папа змінить свою прихильну Франциї полїтику і буде знов підпирати потрійний союз. Тепер припесла Polit. Corresp. правдиве представленє річи. Отже сьв. Столиця має на француский закон відповісти протестом і численними застереженями — і Папа навіть вже в таким дусї написав до архиєпископа Парижа. Однако було би хибно гадати, що Ватикан хоче змінити свої відносини до републики, або навіть аж зірвати їх цїлковито. Того апостольска Столиця не наміряє і не має так важної причини, аби змінила цїлу свою полїтику. Аби пізнати як Ватикан цїлу ту справу оцїнює, треба памятати, що хоч новий закон буде убийчий для монаших чинів, то однако не нарушує в нічім прав сьвітского духовеньства і не потрясає основами конкордату. Новий закон викличе сильне невдоволенє в Ватиканї, але не змінить его відносин до републики, котрі творять одну із основ загальної полїтики Апостольскої Столицї.

В льондоньских дипльоматичних кругах гадають, що не треба сумнївати ся о мирних намірах хіньского правительства. Моральна сила Хінцїв цїлком зломана. Хіньский двір і сам цїсар ясно тепер бачить, що лише скоре заключенє мира може освободити державу з того прикрого положеня. Хіньска справа вже перестала бути небезпечною і грозити всесьвітному мирови. Так гадають в Льондонї, а з инших сторін доносять, що Хінцї цїлком не гадають так скоро мирити ся з Европейцями. Они лиш удають, що хотять розпочати переговори, а тихцем ладять ся до нової війни. Чи то правда не знати, але найновійша телєграма з Пекіну доносить, що якийсь Хінець мав принести там з Сінанфу, нової столицї хіньского двора, вість, немов би там вправляло ся заєдно 85.000 хіньского войска, аби на весну вийти на війну з Европейцями.

З Капштадту доносять, що 5000 Бурів іде без упину в глубину анґлїйской кольонії і старає ся дістатись до столицї. В окруженю Кріґера оповідають, що ґен. Девет віддасть команду в Оранїї Штайнови, а сам з двома ад'ютантами піде до Капляпду і обійме провід над Бурами і над зорґанізованем ворохобні Африкандрів.

Новинки.

Львів дня 12 сїчня 1901.

— **З Новим Роком** пересилаємо нашим П. Т. Читателям сердечні желаня. Многая лїта!

— **Вїзд Впреосьв. Митрополита Шептицкого до Львова** відложений як доносять на день 17-го с. м.

— **Конкурс** на одну стипендию імени Теодора Блажкевича, о річних 160 корон, платних в піврічних ратах, по скінченю кождого півріча, аж до покінчення студий, розписує інститут „Народний Дім" у Львові, з речинцем до 31 сїчня с. р. Подаия вносити треба до управляючого совіта „Народного Дому" через шкільні власти, і виказати, що убігатель єсть родом з Галичини, рускої народности, бідний або сирота; 2) скінчив послїдний курс народних, середних або висших шкіл з відзначенем; 3) ученики висших шкіл мусять виказатись сьвідоцтвами зложених з добрим успіхом кольоквий, взглядно державних іспитів, а крім того предложити шкільне сьвідоцтво з другого півроку послїдної кляси ґімназиї і сьвідоцтво зрілости.

— **Осторога.** Доносять, що якийсь Г. Кліпґер, еміґраций агент, пошукує в Европі робітників на плянтациї кави в Сао Паольо в Бразилії та обіцює їм золоті гори. Супротив того треба всїми силами остерігати людий, щоби ніхто не важив ся там їхати. Сао Паольо то найнездоровійша провінция в цілій Америцї і тут має свій постійний побут жовта пропасниця, страшна і майже невилїчима недуга. З наших руских кольонїстів, яких запроторили там еміґрацийні агенти, лише тоті уйшли смерти, що завчасу звідтам потікали. Треба ще додати, що тамошні плянтатори силоміць припевоюють еміґрантів заключати з ними несовістні умови, та стережуть опісля своїх робітників-невільників при помочи войска.

— **П. Корнило Устиянович**, звістний артист-маляр і поет, потерпів великі втрати підчас пожежи в Кіцмани, де згоріла ему не лише вся одіж, але й всї образи, біоґрафия вітця, трагедиї „Оказний", „Чума", кавказкі малюнки і всї частию для „Народного Дому" а частию для „Наук. товариства ім. Шевченка" призначені шкіци.

— **Перші загальні збори** членів жіночої спілки промислової „Труд", товариства зареєстрованого з обмеженою порукою, відбудуть ся дня 28 н. ст. сїчня о 6 год. вечером в льокали товариства „Руска Бесїда" у Львові. Дневний порядок: 1) відкрите зборів; 2) справоздане уповажнених основотелями з дотеперішної їх дїяльности; 3) вписуване і приняте членів; 4) вибір 10 членів ради управляючої; 5) вибір 3 членів контрольного комітету; 6) внесеня членів.

— **Товариство руских женщин в Перемишли** устроює ряд відчитів в роді людового універеитету. Перший такий відчит буде мати професор львівского університету М. Грушевский в второк дня 15 (н. ст.) сїчня, в якім подасть історичний огляд минулого столїтя.

— **Сьмілої крадежі** допустив ся вчера вечером около 6-ої години невислїджений досі злодій на шкоду різника Михайла Деметра при ул. Баторого. Злодій отворив собі фронтовий склеп, виважив долотом шуфляду, і забрав з неї 600 корон готівкою, а крім того квіти за мясо, вартости звиш 400 корон.

— **Спроневіренє.** Служниця о. Івана Гуналевича, Настя Яхницка, післана з квітом по пенсию, відобрала з каси 328 К. і щезла з тими грішми без слїду.

— **Пригоди на провінциї.** В Слоховичах, золочівского повіта, повісив ся 20-лїтний наробок Михайло Ріпа, з боязни перед карою за крадїж 2 клґ. пшеницї. — Господар Максим Гривняк з Кальницї, коло Лїська, стинав бука, над потоком коло своєї хати. Дерево так нещасливо ударило его конарами в голову, що він на другий день номер. — В Валичах, коло Мостиск, селянка Юстина Голубець, кладучи ся спати, положила побіч себе 7-тижневу дитину. Коли рано пробудила ся, дитина вже не жила. Імовірно в снї мимохіть задусила єї. — Вісїмнайцятьлїтний челядник шевский

Наші календарі.

(Написав К. Вербин.)

(Конець).

Приходимо до наукової части „інформацийного календарика Тов. педаґоґічного. На першім місци знаходимо тут „Витяг з історії рускої лїтератури". Се річ така, котра для одного може значити щось, для другого нїчо, особлива в своїй першій частинї „Старинна доба". Хто знає історию нашої лїтератури, длятого такі ляпідарні пригадки як ось: „Персональна унія (1386). Польска кольонізация на пустарах Руси. Городельска унія. Рівноправність Руси з Литвою. Іменоване митрополита на опорожнений київский престол; 8 епіскопів за часів Ягайлонів. Василяни..." можуть щось значити, можуть мати якусь вартість; хто же єї не знає, не довідає ся з них нїчого. Ми гадаємо длятого, що лїпше було би переповісти коротесенько історию лїтератури, як писати „витяг".

Важну справу порушено в формі ради в статейцї „Наука рускої мови в народних школах". Єсть то темат занадто обширний, щоби его можна всесторонно обробити в короткій радї. Длятого скажемо, що добре бодай то, що в календарику звернено увагу на сю справу; однакож чи й о скілько ся рада вийшла дїйстно практичною не беремо ся тут критикувати, бо се надавалоби ся хиба лиш до якоїсь фаховї часописи. На одно лиш позволимо собі звернути увагу: Панове учителї шкіл середних не повинні до правописи — якої небудь, не лиш рускої прикладати такої ваги, як би до якоїсь специяльної високої науки; правопись то форма, до котрої треба навикнути, а навичка зробить своє і без buchstabieren, скоро наука читаня буде добре поведена, а пізнїйше тої навички допильнує ся.

Таблиця монет насунула нам також кілька гадок. Наші педаґоґи повинні звернути увагу на то, щоби вже раз завести якусь одностайність не лиш в писаню, але й в назвах і технїчних термінах. Як писати і говорити: Египет (як в календарику в таблици монет), чи Єгипет (форма далеко більше у нас утерта)? Гіспанія, чи Іспанія або Ішпанія? Мексик чи уживана в цїлім сьвітї правильна назва Mexiko? Турция чи більше уживана у нас назва „Туреччина"? Хіна (singular.) чи Хіни (plur.)? Видання товариства педаґоґічного не повинні під сим взглядом лишати нїякого сумніву. Єсьмо також тої гадки, що назви всїляких монет заграничних треба було подати після вимови отже нашим письмом а не латиньским, бо мало хто буде знати як прочитати сї назви. Тут звернемо також увагу і на похибки в сій таблици. Італїяньскі сотики названо н. пр. cencesimi замість centesimi (чентезімі).

Все що в календарику слїдує поза таблицею монет уважаємо за непотрібний і непридатний нікому баляст (крім одних днів приєму і вислуханя). На що н. пр. придасть ся комусь рубрика „Ордери?" Ще австрийскі — може, але що кому прийде з того, коли він вичитає в календарику, що в Прусах або Росиї суть такі ордери, не знаючи навіть як ті ордери виглядають і защо їх надають? Так само суть без практичної вартости рубрики: Військо (хиба може лиш для звичайної цїкавости); урядові години в урядах з котрими педаґоґи й цїле житє нїколи не мають нїякого дїла; виказ тягнень льосів, котрий непридатний нікому, бо коли хтось має якийсь льос, то має й на нїм виказ тягнень; наконець і розклад руху поїздів, котрий важний хиба лиш для Львова. Практичнійше може було би як би була уміщена табеля показуюча, коли приходять і відходять поїзди зелїзничі в більших містах нашого краю.

Але ось на одну важну річ і практичну в житю не звернув уваги анї сей календарик анї календар „Просьвіти": оба календарі не помістили табелї, з котрої можна би довідати ся який хто має платити особисто-доходовий податок від даної суми; а се нинї річ дуже потрібна.

3. Гумор то подібно як гроші, добра річ, але треба его мати. То можна би сказати й о гумористичнім-ілюстрованім календари „Комаря". Гумор і дотепність то дари природи, а кого ними природа не надїлила, той надармо буде силувати ся штучно їх собі здобути; скорше зробить з себе карикатуру і нудного чоловіка. Приміри того можемо часто побачити в товариствах. Бувають такі люди, котрим здає ся, що они страшно дотепні і силують ся забавляти всїх своїми дотепами, причім звичайно перші сьміють ся і не видять того як другі з товариской чемности піби також сьміють ся, але складаючи уста до сьміху викривляють їх як би з болю. Такий „гумориста" буде ходити від одного до другого і повтаряти свої дотепи доки аж не змучить всїх так, що они станут відвертати ся від него і будуть від него таки втїкати. От таким гумористом представляє ся нам і гумористичний календар Комара. Хто хоче комусь зробити збитка — хоч то по людски — нехай купить той календар і дарує ему та каже без перерви цїлий прочитати. Сумніваємо ся, чи знайде ся такий витревалий, котрий би прочитав его до кінця.

На гумор і дотепи складало ся в сїм календари все що лиш дало ся: і рекрутска бе-

Іван Голяє пішов в Збаражи на ріку совгати ся. Лїд під ним заломив ся і він утонув. — В Низонковичах, львівского повіта, найшов сими днями тамошний мешканець Лев Кремер, в поли в рові, повнім води, труна селянина Федька Мочурада з Містків. Заряджено слїдство для справдженя, чи Мочурад помер случайно, чи може хто его убив. — Сими днями найдено на поли в Зашкові, львівского повіта, труна 60-лїтного тамошного селянина, Петра Клюка. Клюк, нетверезий, заблудив в поли і замерз. — В Острові, коло Станиславова, померли в наслїдок загару Мошко і Неха Фаєри. — В Уличнї, дрогобицкого повіта, повісив ся дня 4. с. м. в стодолї тамошний господар Гринь Містюк. Причина самоубийства незвістна. — З Мостиск доносять: Настя Біла з Золоткович, війшла дня 4 с. м. до стайнї, де була корова. Корова так еї ударила рогом, що она на місци померла. — Онишко Миц, двірский наймит з Руди рожанецкої коло Рави, їдучи скоро гостинцем з Рави до Любичи, переїхав 28-лїтного паробка, Николая Юринцї, так нещасливо, що той на другий день умер, мимо скорої лїкарскої помочи

— **Із Скільщини** пишуть: Минувшої пятницї із сходом сонця побачили населенцї „Шпанця" в Головецьку на східно-полудневім і полудневім небі три сонця. Явлїнє тривало майже пів години.

— **Вандрівка золотого ланцушка.** Дня 22 грудня принесла якась панї до банку вірменьского у Львові золотий ланцушок і хотїла его заставити. Такcатор того банку п. А. пізнав в тім ланцушку власність о. Матея С., тепер сотрудника при церкві лат. обр. Мариї Магдалини, котрому він сам ще перед 10 роками дарував той ланцушок на памятку яко своєму ученикови. О. С. служив тогди яко однорічний охотник при 30 полку піхоти. В касарни хтось украв ему той ланцушок і від тої пори він вже не знав, що стало ся дальше з ланцушком. Доходженє в сїй справі виказало, що муж тої панї, котра прийшла була заставити ланцушок, купив его ще в 1895 р. в Боратинї від стельмаха Матїя Цїпки, замешкалого в Каменицї-Липник, котрий займав ся направою годинників і як-раз за направу годинника дістав був той ланцушок від Мартина Дидака з Острова, котрий служив разом у войску з о. С. Здає ся отже, що то той Дидак украв був ланцушок. Справа пішла тепер на судову дорогу і так ще по десяти роках покаже ся, хто був злодїем.

— **Морози в Парижи.** Оногди замерзло в Парижи 9 осіб.

— **Страшно сумний конець цїлої родини.** З Будапешту доносять: Перед двома тиждиями занедужало у Фельши-Герег троє дїтий тамошного властителя більшої посїлости Александра Давида на дифтерию. Мимо помочи лїкарскої всї троє дїтий у віцї 7, 9 і 10 лїт погибли від тої страшної хороби. На Різдвяні сьвята приїхали до Давида з Відня два его найстаршї сини, один лїт 15, другий 17, котрі були уміщені в Терезиянум у Відни. На другий день по приїздї занедужали оба на шкарлятину, а по двох днях хороби померли майже о одній і тій самій годинї. Так отже стратили Давиди до двох недїль пятеро дїтий. Мати так тим згризла ся, що в кілька днїв по похоронї найстарших синів умерла також. Лишив ся з цїлої родини сам Давид. Він не міг вже пережити такої страти. В день нового року пішов на могилу жени і там вистрілом з револьвера відобрав собі житє.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Стация Сїнява на зелїзници льокальній Хабівка-Закопане уряджена дотепер для загального руху необмеженого, буде отворена від 10 січня с. р. тільки яко пристанок особовий і ладівня для руху особового, обмеженого руху пакункового і руху товарового в цїловозових наборах.

Стацию Карльсбад на шляху Карльсбад-Йоганґеорґенштадт, уряджену дотепер тільки для руху особового і пакункового, отворено дня 1 січня 1901 для загального руху.

Газета Львівска з дня 15 с. м. оповіщує розписанє лїцитаційної продажи старих материялів, узисканих в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць державних у Львові. Оферти належить вносити найдальше до 12 години в полудне дня 31 січня с. р. до висше згаданої ц. к. Дирекциї зелїзниць державних. Услівя продажи подані суть в Газетї Львівскій, а можна їх одержати також в бюрі для справ варстатових в підписаній ц. к. Дирекциї.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Льондон 12 січня. Бури стоять в віддаленю 30 миль від міста Вікториия-Вест.

Льондон 12 січня. Кічепер доносить з Преториї, що дня 9 с. м. напали Бури на Махадодорп, але їх відбито. Войска бурскі, що вступили до Капляндy, громадять ся в гористій околици коло Джеместавн.

Відень 12 січня. Вислїд вчерашних виборів з куриї міст приніс переважно побіду нїмецкому сторонництву народному.

Софія 12 січня. Вибори до собранїя розписано на 11 лютого ст. ст.

Петербург 12 січня. З причини великих заметий за Кавказом перерваний коло Баку рух в кількох точках.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

сїда та недотепні дотепи з касарнї і перекручена або й звичайна польщина та нїмецкі фрази і простакуватість („Може бути", „При матурі в женьскій семинариї") і полїтика — словом, після нїмецкої приповідки: „Hilf was helfen kann", навіть і пруский вояк в ілюстрациї. Все то разом призначене викликати у читателя веселість і сьміх, а тимчасом лишає по собі лиш несмак. Правда побіч тої натяганої гумористики знаходять ся і деякі лїричні поезийки, котрі хоч і не великої вартости, але все-таки в иншім збірнику могли би робити лїпше враженє. Зібравши все разом можна би сказати до сего календаря приповідкою: „Колись не пиріг, то не пирожи ся". Хто не має вродженого дару до гумористики і дотепности, нехай до неї не бере ся.

Але ще одну сумну характеристику показує сей календар. Ті що складали ся на гумор і дотепи в нїм, послугують ся дуже радо і як видко з особливим вдоволенєм чужими поперекручуваними словами а вводячи їх в нашу гумористику надають їм тим самим право горожаньства в нашій мові. Они здаєсь стратили вже почутє для чистоти рідної мови, коли так любують ся у всїлякім чужім сьмітю, що засипує нашу мову; їм вже не соромно уживати таких слів як: мендаль, кпиплик, лїбесбрифа, та всїляких макаронїзмів. Пишуть вже так, як ті, що висьмівають нашу мову. Они вводять в нашу гумористику сопух касарняної кантини і взірцї чужих вітрогонів з великого міста. Від такої гумористики треба нам боронити ся всїма силами, коли нам дорогі краса і чистота нашої рідної мови і наша питома культура, котру нам треба розвивати.

4. О много а много користнїйше від попередних представляє ся Християньский календар місионаря як що до поверховної форми так і що до змісту. В календари сїм видко ясно провідну гадку, видко цїль до якої стремлять ті, що его видали і задля якої его видали. А цїль та віє з кождого листка календаря: віра Христова, укріплюванє в нїй нашого народу, ублагороднюванє его на основі тої же віри. До кождого місяця знаходить ся на другій сторонї відповідна наука а до науки в горі відповідний образок а під ним біле місце: „Записна картка на християньскі замітки". Так н. пр. до місяця січня есть наука розбираюча красно питанє: „Чим я є?" З науки виходить відповідь: Я є сотворінє а Бог мій Сотворитель. Образок в горі представляє Господа Бога яко Сотворителя. При місяци лютім розбирає ся питанє: „На що я є?" — при марті: Що я роблю? — при цьвітни: Що я гадаю? і т. д. По сїм приходить поясненє про „пануючу планету" і „Який буде рік 1901"; дальше сьв. Ізидор орач і жена его Марія" з ілюстрациєю і коротеньке оповіданє „Два сусїди, що один бував що дня на службі Божій а другий нїколи".

Дуже зручно і практично есть уложена часть господарска: На кождий місяць есть призначена одна сторона, на котрій з правого боку есть біле місце на „Записки господарскі", з лївого подані дати днів, всхід і захід сонця, а в сподї „Пригадки господарскі". Отсї пригадки господарскі то знаменита річ; они коротенько але практично уложені. В них знаходять ся не лиш ради, як господарити, але й такі науки, котрі для житя наших селян дуже потрібні і можуть їм дуже а дуже придати ся. „Господарскі параґрафи", „Параґрафи для господинь", „Для родичів", „Новобранцї", „....не ляти в себе як в бочку"..., „Для всїх" — то все такі ради, на котрі наші люди не повинні нїколи забувати, а котрі календар місионаря буде їм що дня пригадувати.

По части господарскій слїдує красна молитва Християньскої родини, стихотвір в честь Папи Льва XIII. і часть белєтристична, котру годі нам тут подрібно наводити. Мусимо однакож звернути увагу на гарне оповіданє: „В нещастю, горю не нарікай" написане з глубоким чувством релїгійним і великим теплим серцем для людскої недолї. В календари сїм знаходить ся ще й: „Перегляд важнїйших випадків в 1900 р." і „Кілька дуже пожиточних приписів для християньских родин", дещо для сьміху і науки а наконець і часть інформацийна. Крім того має календар ще й богато красних ілюстраций, між иншим дуже гарний портрет станїславівского владики а теперішного Впреосьв. Митрополита ґр. Андрея Шептицкого.

А тепер ще кілька слів о мові, якою написаний календар. Цїлий зміст календаря може служити за взорець краси, чистоти мови, форми і стилю, так, що під сим взглядом могли би не одні піти на науку до видавців сего календаря. Лиш в кількох місцях разять тривіялїзми, хоч они дадуть ся оправдати тенденциєю: На круте дерево крутий клин.

А на закінченє ще кілька слів: Ми сказали своє про наші календарі; не із злого серця, але з внутрішного переконаня. Коли кого й вразить яке прикре слово, то нехай знає, що ми ставимо загальне добро висше як гнїв одиниць. Одного лиш побоюємо ся: щоби не вийшло після приповідки: „Мова ся мовить, а хлїб ся їсть" або критика пише ся, а календар робить ся, як робив ся.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).